

YUCOM

Komiteet pravnik za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights
Svetogorska 17, 11000 Beograd, Republika Srbija Tel/Fax: +381 11 33 44 235; 33 444 25; 3238 980
e-mail yucomoffice@gmail.com
www.yucom.org.rs

Kršenje ljudskih prava i demokratije Sistem za rano upozoravanje Newsletter No.50

Sastanak branitelja i braniteljki ljudskih prava, Niš, 7. jul 2010. godine

U organizaciji UNOHCHRa, OEBSa i YUCOMa, 7. jula 2010. godine u Nišu održan je sastanak branitelja i braniteljki ljudskih prava. Sastanku su prisustvovali predstavnici/e *Centra za ljudska prava* iz Niša, *Odbora za ljudska prava* iz Niša, *Mreže odbora za ljudska prava – CHRIS*, *Odbora za ljudska prava* iz Leskovca, *Žene u akciji* iz Velike Plane, *Žene za mir* i *Prihvatišta za žene i decu žrtve porodičnog nasilja*.

Kako je branitelja i braniteljki ljudskih prava sve manje, a i senzibilitet organizacija civilnog društva opada kada je u pitanju zaštita ljudskih prava, u Nišu je održan prvi konsultativni sastanak van Beograda čiji je cilj bio da bude početni korak u širenju mreže branitelja i braniteljki ljudskih prava. Takođe, opšti cilj ovih i budućih konsultacija je unapređivanje delovanja branitelja i braniteljki ljudskih prava kao i sastavljanje preporuka koje bi bile upućene nadležnim državnim organima i međunarodnim institucijama i organizacijama, u cilju unapređenja položaja branitelja i braniteljki ljudskih prava. U širem smislu, ovaj skup i sastanci koji će uslediti usmereni su ka jačanju ovog segmenta delovanja organizacija civilnog društva i povećanju njihove prepoznatljivosti i prisustva u javnosti.

Na sastanku su izneti konkretni problemi sa kojima se branitelji i braniteljke ljudskih prava svakodnevno suočavaju kao i konkretni predlozi za prevazilaženje tih problema. Konstatovano je da na probleme u delovanju nailaze svi koji se bave zaštitom ljudskih prava na bilo kom nivou i području, s tim što su ti problemi daleko izraženiji u manjim sredinama gde postoje institucionalni i vaninstitucionalni otpori.

Kao direktan rezultat ovog sastanka – na kojem je iznet niz konkretnih primera iz iskustva učesnica i učesnika – istaknuti su sledeći problemi i formulisane sledeće preporuke:

- Izražen je problem saradnje branitelja i braniteljki ljudskih prava sa državnim institucijama. Trenutno na papiru postoje razni mehanizmi u kojima se stvara privid saradnje između NVO i državnih institucija, a u stvari se kroz

YUCOM

Komiteet pravnika za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights
Svetogorska 17, 11000 Beograd, Republika Srbija Tel/Fax: +381 11 33 44 235; 33 444 25; 3238 980
e-mail yucomoffice@gmail.com
www.yucum.org.rs

mnogobrojne administrativne prepreke onemogućavaju NVO koje se bave zaštitom ljudskih prava u sprovođenju planiranih aktivnosti, bez obzira na prethodno datu saglasnost državnih institucija.

- Neophodna je jasna i javna podrška međunarodnih organizacija radu branitelja i braniteljki ljudskih prava. Ovakva podrška uticala bi i na državne institucije da shvate ozbiljnost i značaj rada branitelja i braniteljki.

- Zajednica branitelja i braniteljki ljudskih prava u Srbiji je mala i krhka, a solidarnost među akterima u civilnom sektoru je sve manja, te je potrebno raditi na unapređenju odnosa unutar civilnog sektora. Moguće rešenje predstavljalo bi formiranje mreže branitelja i braniteljki ljudskih prava.

- Zbog posla koji obavljaju, branitelji i braniteljke su na direktnom udaru od strane institucija i pojedinaca iz vlasti, koji krše ljudska prava. Postoji velik broj slučajeva u kojima institucije i pojedinci iz vlasti vode mnogobrojne postupke protiv branitelja i braniteljki zbog njihovog rada na zaštiti ljudskih prava, što često uključuje i šikaniranje njihovih članova porodice, kao i lični obračun sa braniteljima i braniteljicama.

- Lična ugroženost branitelja i braniteljki ljudskih prava predstavlja krupan i akutan problem. Taj problem je izražen tim više što ih država ne prepoznaje i ne štiti kao branitelje i braniteljke.

- U cilju organizovanog, sistematskog i delotvornog bavljenja gore navedenim problemima, neophodan je tim obučenih i specijalizovanih advokata koji bi na održiv način pružali pravnu pomoć braniteljima i braniteljicama koji se zbog svog posla i aktivnosti nalaze na udaru institucija i sistema. Potrebno je da taj tim advokata dobije adekvatnu vidljivost i težinu, kao i da budu veoma selektivni u izboru slučajeva koje će voditi kako bi se naglasila specifična težina i značaj njihovog delovanja. Kao primer dobre prakse navedena je pravna pomoć YUCOMa.

- Neophodno je da se insistira na obuci pravosudnih organa, koji i dalje nisu svesni svoje obaveze da direktno primenjuju ratifikovane instrumente kao i opšteprihvaćena pravila međunarodnog prava.

- Izražen je problem nerazumevanja i nezainteresovanosti medija za posao koji obavljaju branitelji i braniteljke ljudskih prava. Zbog toga, posebno je važna saradnja sa medijima, sa ciljem da se i oni senzibiliziraju i podstiču na objektivno i uravnoteženo informisanje o aktivnostima branitelja i braniteljki ljudskih prava. Na taj način bi se suzio prostor za veoma prisutnu

YUCOM

Komitet pravnika za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights
Svetogorska 17, 11000 Beograd, Republika Srbija Tel/Fax: +381 11 33 44 235; 33 444 25; 3238 980
e-mail yucomoffice@gmail.com
www.yucom.org.rs

negativnu propagandu i denunciranje branitelja i braniteljki ljudskih prava kao „neprijatelja“, „stranih plaćenika“ itd.

- Neophodno je prepoznati i potrebu za psihološkom podrškom braniteljima i braniteljicama ljudskih prava, koji zbog prirode posla kojim se bave i osećaja izolovanosti i usamljenosti često razvijaju takozvani “burn-out” sindrom.

Prognoza:

Imajući u vidu sporo napredovanje Srbije na putu tranzicije ka otvorenom društvu zasnovanom na vladavini prava i funkcionalnim demokratskim institucijama, branitelji i braniteljke ljudskih prava će još dugo predstavljati važan korektiv i izvor podrške i pomoći demokratskim procesima. Zadatak države je da njima i drugim organizacijama civilnog društva osigura bezbednost i druge uslove za nesmetan rad, a u skladu sa dokumentima Ujedinjenih nacija i Evropske unije¹. Na taj način će Srbija brže i uspešnije ispunjavati uslove za članstvo u Evropskoj Uniji i pridruživanje porodici slobodnih i demokratskih zemalja.

¹ Deklaracija o braniteljima ljudskih prava, doneta od strane Generalne skupštine UN 1998. godine i Uputstva Evropske unije o braniteljima ljudskih prava iz 2004. godine (European Union Guidelines on human rights defenders from 2004).